

Financieel crisisplan

Het bestuur van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft een financieel crisisplan opgesteld. Het pensioenfonds is hiertoe verplicht op grond van artikel 145 lid 2 van de Pensioenwet. In artikel 29b van het Besluit FTK is opgenomen wat een crisisplan in ieder geval omvat. Een financieel crisisplan geeft een beschrijving van maatregelen die een fonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritieke waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt.

In dit financieel crisisplan is beschreven hoe het fonds omgaat met een door het bestuur vooraf beschreven crisissituatie. Overigens betekent dit niet dat het plan in een crisissituatie kant en klaar uitgevoerd moet worden. Het bestuur zal de concrete maatregelen altijd afstemmen op de aard van de crisis en de omstandigheden van dat moment. Dit financieel crisisplan is opgesteld met de kennis van heden over de financiële risico's van het pensioenfonds.

Het bestuur van het fonds beschrijft in dit rapport de totstandkoming van het crisisplan en het uiteindelijke plan.

1 Inleiding

Dit inleidende hoofdstuk gaat in op de procedure die het bestuur heeft gevolgd om tot een crisisplan te komen.

Wat is een crisisplan?

In dit crisisplan legt het bestuur vast:

- wat zij onder een crisissituatie verstaat;
- welke risico's een bedreiging vormen; (marktrisico in brede zin, renterisico, instorten aandelenmarkt)
- welke acties worden ondernomen indien het fonds in een crisissituatie komt;
- welke maatregelen het bestuur in een crisissituatie kan nemen;
- welke partijen er bij de oplossingsmogelijkheden betrokken zijn;
- hoe het besluitvormingsproces loopt;
- hoe er over dit besluitvormingsproces wordt gecommuniceerd.

Het fonds is met het crisisplan voorbereid op mindere tijden.

Verskil tussen crisisplan en herstelplan

Een herstelplan is uitsluitend gericht op het weer op peil brengen van de (beleids)dekkingsgraad. Een crisisplan is, anders dan een herstelplan, juist breder gericht en niet alleen op het weer op peil brengen van de dekkingsgraad.

Dit crisisplan geeft aan in welke situaties of bij welke grenswaarden:

- het bestuur maatregelen overweegt;
- wat de aard van die maatregelen is;
- hoe zij concreet en materiële vorm krijgen (besluitvormingsproces en informatieproces);
- hoe de maatregelen uitgevoerd worden.

Bij het opstellen van het plan heeft het bestuur zeer nadrukkelijk aandacht besteed aan een evenwichtige belangenafweging van alle betrokkenen bij het nemen van maatregelen.

Tien vragen

In dit crisisplan geeft het bestuur een antwoord op de volgende vragen:

1. Wanneer is er sprake van een crisis of dreiging van een crisis?
2. Welke risico's kunnen leiden tot een crisis?
3. Bij welke dekkingsgraad kan het fonds er zonder korten niet meer uitkomen?
4. Welke maatregelen staan ter beschikking?
5. Hoe realistisch is de inzet van die maatregelen?
6. Wat is het financiële effect van de maatregelen?
7. Op welke wijze wordt rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging?
8. Hoe en wanneer wordt met de belanghebbenden gecommuniceerd in een crisissituatie?
9. Hoe werkt het besluitvormingsproces?
10. Hoe wordt de jaarlijkse toetsing van het crisisplan vormgegeven?

Gevolgte procedure om te komen tot een crisisplan

Het bestuur heeft vier stappen gevolgd om tot dit crisisplan te komen:

- Stap 1: Inventarisatie
- Stap 2: Selectie
- Stap 3: Prioritering

- Stap 4: Afronding

Stap 1: Inventarisatie

In de eerste stap heeft het bestuur een inventarisatie uitgevoerd. Aan het einde van deze stap beschikte het bestuur over de volgende informatie:

- mogelijke definities van crisissituaties;
- inzicht in de omstandigheden waarin een crisissituatie zich zou kunnen voordoen;
- analyse van de dekkingsgraad waarbij herstel 'zonder te korten' niet meer mogelijk is;
- een overzicht van mogelijke crisismaatregelen;
- het financiële effect van mogelijke crisismaatregelen;
- de effecten van de crisismaatregelen op de verschillende belanghebbenden;
- de wettelijke eisen waar het fonds minimaal aan moet voldoen;
- een overzicht van de formele besluitvormingsprocessen bij het nemen van crisismaatregelen.

Stap 2: Selectie

In de tweede stap heeft het bestuur een selectie gemaakt uit alle mogelijke crisismaatregelen die volgden uit de eerste stap. Het bestuur heeft in de selectie rekening gehouden met de financiële effectiviteit, evenwichtige belangenafweging en realistische inzet van de crisismaatregelen.

Stap 3: Prioritering

Het doorlopen van stap 1 en 2 heeft onder meer geleid tot een lijst van maatregelen die denkbaar en haalbaar zijn om in te zetten. Vervolgens heeft het bestuur benoemd onder welke voorwaarden een bepaalde maatregel kan worden ingezet.

Stap 4: Afronding

Na het doorlopen van stap 1 tot en met 3 heeft het bestuur het daadwerkelijke plan geformuleerd. Het bestuur geeft met het plan inhoud aan de te hanteren ondergrenzen, te nemen maatregelen en te volgen consultatie- informatie- en besluitvormingsprocessen.

Het benoemen van de belangenafweging

Het bestuur benadrukt dat evenwichtige belangenafweging bij de te nemen crisismaatregelen voorop staat. Hieraan geeft het bestuur invulling door de lasten van de crisismaatregelen zo evenwichtig mogelijk te verdelen over deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Daarnaast houdt het bestuur rekening met de verdeling van de lasten tussen jongeren en ouderen én hoge en lage inkomens.

Jaarlijkse toetsing

Ieder jaar zal het bestuur het financieel crisisplan toetsen en eventueel aanpassen aan de hand van de dan geldende situatie.

2 Stap 1: Inventarisatie

Dit hoofdstuk geeft de uitgangspunten weer van de berekeningen zoals deze zijn gepresenteerd in de volgende hoofdstukken. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de financiële positie van het fonds, de kritieke dekkingsgraad en de definitie van een crisis of dreiging daarvan.

Aannames

Uitgangspunten voor de bepaling van de effectiviteit van een maatregel is de financiële positie ultimo 2019. De dekkingsgraad is ultimo 2019 gelijk aan 102,9%¹ (conform onze inschatting ten behoeve van het herstelplan 2020). In de prognoses is voor de ontwikkeling van de verplichtingen gerekend met de rentetermijnstructuur (RTS) en de daaruit afgeleide forwardcurves zoals DNB primo 2020 heeft gepubliceerd. Voor het rendement op de beleggingen hanteert het bestuur de rendementscurve die gebaseerd is op de maximale parameters voorgeschreven door de Commissie Parameters (geldend vanaf 1 januari 2020) en de (lange termijn) strategische beleggingsmix. .

De grondslagen voor de technische voorziening zijn zoals beschreven in hoofdstuk 5 van de Abtn. Het premiebeleid is beschreven in hoofdstuk 5, het beleggingsbeleid in hoofdstuk 6 en het toeslagbeleid in hoofdstuk 7.

Evaluatie Herstelplan

Het fonds verkeert op 1 januari 2020 in een situatie van tekort en er is een herstelplan van kracht. De volgende tabel geeft het dekkingsgraadsjabloon weer.

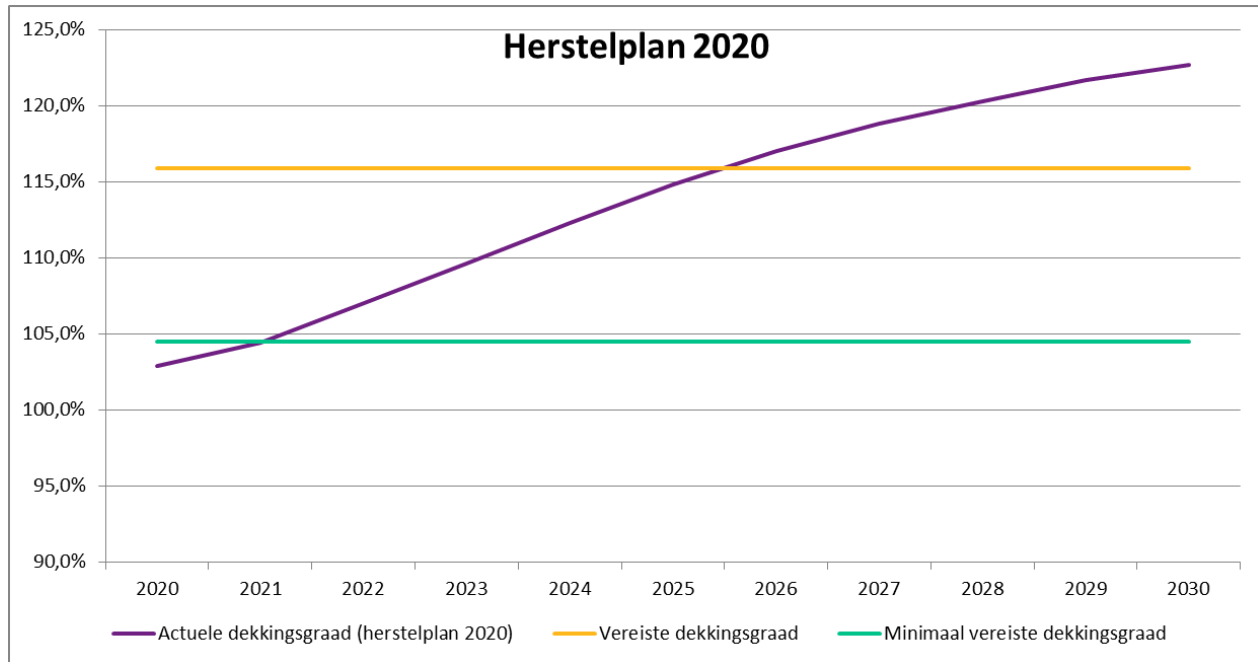
Jaar	DG primo	Premie	Uitkering	Indexering	Rente-termijnstructuur	Overrendement	Overig	DG ultimo	Beleidsdekkingsgraad ultimo
		M1	M2	M3	M4	M5	M6		
		Delta %-punt	Delta %-punt	Delta %-punt	Delta %-punt	Delta %-punt	Delta %-punt		
	%							%	%
2020	102,9	-1,7	0,0	0,0	0,0	3,2	0,0	104,4	103,7
2021	104,4	-0,6	0,1	0,0	0,0	3,2	-0,1	107,0	105,8
2022	107,0	-0,7	0,1	0,0	0,0	3,3	-0,1	109,6	108,4
2023	109,6	-0,7	0,1	0,0	0,0	3,3	0,0	112,3	111,1
2024	112,3	-0,7	0,2	-0,2	0,0	3,3	-0,1	114,8	113,6
2025	114,8	-0,8	0,2	-0,5	0,0	3,3	0,0	117,0	115,8
2026	117,0	-0,8	0,3	-0,8	0,0	3,1	0,0	118,8	117,6
2027	118,8	-0,8	0,4	-1,1	0,0	3,2	-0,2	120,3	119,1
2028	120,3	-0,8	0,4	-1,4	0,0	3,2	0,0	121,7	120,4
2029	121,7	-0,8	0,5	-1,6	0,0	3,1	-0,2	122,7	121,5

Op basis van de gehanteerde veronderstellingen zal de beleidsdekkingsgraad in de loop van 2020 naar verwachting niet boven het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad uitkomen. De

¹ Op basis van de ingediende kwartaalstaten per Q4 2019. De dekkingsgraad per 31 december 2019 kan in het kader van het jaarwerk nog wijzigen.

beleidsdekkingsgraad ligt aan het einde van het herstelplan naar verwachting wel boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Hierbij is sprake van een (gedeeltelijke) toeslagverlening vanaf 2024 en is er naar verwachting geen sprake van het moeten toepassen van een (on)voorwaardelijke korting. Zolang er sprake is van een beleidsdekkingsgraad die lager is dan de vereiste dekkingsgraad wordt het herstelplan jaarlijks geactualiseerd .

In onderstaande grafiek staat de verwachte ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad ultimo jaar grafisch weergegeven

Kritieke dekkingsgraad

Bij welke dekkingsgraad kan Bpf Beton er zonder korten niet meer uitkomen?

Binnen het FTK zijn twee verschillende vormen van kortingen mogelijk:

- Kortingen die noodzakelijk zijn om te borgen dat de beleidsdekkingsgraad aan het einde van de (wettelijke) hersteltermijn minimaal gelijk is aan het vereist vermogen behorende bij de strategische beleggingsmix;
- Kortingen die noodzakelijk zijn om te borgen dat het fonds niet meer dan 6 meetmomenten achtereen zich in een situatie bevindt dat de beleidsdekkingsgraad én waarbij de actuele dekkingsgraad op het laatste evaluatiemoment lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Vandaar dat voor deze beide situaties de kritieke dekkingsgraden voor verschillende niveaus van marktrente en verwacht rendement zijn berekend, waarbij voor de betrokken situatie op basis van het huidige beleid het fonds nog net in staat is te herstellen. Vervolgens is de kritieke dekkingsgraad bepaald als de maximale dekkingsgraad voor de verschillende niveaus van marktrente en verwacht rendement voor één van de twee hiervoor aangegeven situaties, waarbij het fonds zonder aanvullende maatregelen of korten nog net herstelt.

De zogenaamde kritieke dekkingsgraad (de dekkingsgraad waarbij herstel zonder korten nog net mogelijk is) en het kritieke pad zijn mede afhankelijk van de stand van de rente en het te verwachten rendement. Het saldo van het verwacht rendement en de (1-jaars) rekenrente in enig jaar is het overrendement. Dit leidt tot de volgende tabel met kritieke dekkingsgraden.

	1-1-2020	Scenario A	Scenario B	Scenario C	Scenario D	Scenario E
Rente	Herstelplan	0,0%	0,5%	1,0%	1,5%	2,0%
Rendement	Herstelplan	3,0%	3,5%	4,0%	4,5%	5,0%
<i>Kritieke DG</i>						
- geen toeslagverwachting	92,4%	103,2%	98,2%	93,2%	88,5%	83,7%
- rekening houdend met toeslagverwachting	93,1%	105,3%	99,3%	94,0%	88,8%	84,0%
<i>Kritieke pad</i>						
Ultimo 2019	103,0%	104,3%	103,8%	103,2%	102,6%	101,9%
Ultimo 2020	104,5%	104,5%	104,5%	104,5%	104,5%	104,5%

Zoals aangegeven betreft de kritieke dekkingsgraad de grens van de feitelijke dekkingsgraad waarbij het fonds zonder aanvullende maatregelen (o.a. afwijken toeslagbeleid en korten) geen herstel van de beleidsdekkingsgraad tot de vereiste dekkingsgraad binnen de looptijd van het herstelplan kan aantonen. Per 1 januari 2020 bedroeg de kritieke ondergrens circa 93% (rekening houdend met toekomstige toeslagverlening). Hierbij gelden de uitgangspunten voor het herstelplan per 1 januari 2020 en een hersteltermijn van 10 jaar.

Het kritieke pad wordt gevormd door de feitelijke dekkingsgraad waarbij, naar verwachting, na vijf achtereenvolgende (jaarlijkse) evaluatiemomenten (zes meetmomenten) in het herstelplan de minimaal vereiste dekkingsgraad nog net wordt behaald. Voor het fonds is het zesde meetmoment per 31 december 2020. De dekkingsgraad per 31 december 2019 is gelijk aan 102,9%, oftewel op basis van het herstelplan 202 is de verwachting dat de dekkingsgraad per eind 2020 net onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt. Echter is door onrust op de financiële markten - vanwege het coronavirus - gedurende 2020 (t/m 31 maart 2020) de dekkingsraad sterk afgenomen, waardoor de kans op een korting uit hoofde van het MVEV groter wordt.

Tegemoetkomingen minister Koolmees

Wij merken op dat minister Koolmees voor pensioenfondsen met een actuele dekkingsgraad boven de 90%, die einde 2019 mogelijk zouden moeten korten, aangegeven heeft dat de MVEV-korting één jaar mag worden uitgesteld en dat voor kortingen uit hoofde van het herstelplan de maximale looptijd voor 2020 mag worden verlengd met twee jaar (van 10 naar 12 jaar). Deze tegemoetkomingen gelden voornamelijk alleen voor fondsen die einde 2019 gekort zouden moeten hebben, mits de actuele dekkingsgraad hoger is dan 90%. Voor fondsen die einde 2020 mogelijk moeten korten, geldt voornamelijk de huidige regelgeving. Voor het fonds zijn deze tegemoetkomingen dus bij de huidige stand van de wetgeving niet aan de orde.

Verder merken wij op dat in het principe-akkoord tussen het kabinet en sociale partners (dat de SER op 5 juni 2019 heeft toegelicht) gesproken wordt over een korting tot een dekkingsgraad van 100% (of 101% in verband met Europese regelgeving). Dit is op dit moment nog niet nader uitgewerkt en/of vastgelegd in nadere wet- en regelgeving.

Definitie crisis

Het fonds heeft ten doel binnen de werkingsfeer de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden te beschermen tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden. Rekening houdend met de verplichtingen kiest het bestuur het beleggingsbeleid dat het meest aansluit aan deze doelstelling. Belangrijke input hierbij zijn de risicohouding en de resultaten van de ALM studie. Een crisissituatie kan worden gedefinieerd als een situatie waarbij de hiervoor aangegeven doelstelling niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd kan worden.

In geval van een gezonde economische situatie zal de dekkingsgraad normaal gesproken hoger zijn dan de dekkingsgraad behorende bij het vereist vermogen. Om vast te stellen of vanuit financieel oogpunt sprake is van een crisissituatie, onderscheidt het bestuur de volgende kritieke situaties:

- a. de dekkingsgraad op maandbasis daalt of dreigt te dalen met meer dan 5%-punt;
- b. de dekkingsgraad daalt tot minder dan 10%-punt boven het vereist vermogen;
- c. de dekkingsgraad daalt onder het niveau van het vereist vermogen;
- d. de dekkingsgraad nadert het minimaal vereist vermogen;
- e. de dekkingsgraad raakt onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen;
- f. herstel is niet meer mogelijk zonder maatregelen.

In de hiervoor beschreven situaties beoordeelt het bestuur of ook daadwerkelijk sprake is van een crisissituatie.

2.1 Welke risico's kunnen leiden tot een crisis

De grootste risico's voor het pensioenfonds dat het in een crisissituatie belandt, betreffen de situatie dat de rente langdurig laag blijft in combinatie met lage of negatieve rendementen op de returnportefeuille. Het doel van de returnportefeuille is het betalen van een deel van de verplichtingen, en daarnaast het genereren van extra rendement ten behoeve van mogelijk herstel van de portefeuille, het creëren van goede toelagenkansen en het betaalbaar houden van de regeling, door te beleggen in aandelen, obligaties, grondstoffen, onroerend goed, hypotheek en onderhandse leningen.

2.2 Inventarisatie mogelijke maatregelen

Het vervolg van deze paragraaf bevat een inventarisatie die het bestuur heeft gemaakt van alle mogelijke maatregelen.

Juridisch kader

Het algemeen juridisch uitgangspunt van het fonds is dat cao-partijen de inhoud van de pensioenregeling en de hoogte van de beschikbare doorsneepremie vaststellen. Binnen de bestaande pensioenregeling is het fonds als uitvoerder bevoegd de pensioenregeling uit te voeren en maatregelen te nemen die in het huidige reglement zijn opgenomen. Het bestuur bepaalt de kostendekkende premie die op grond van het premiebeleid noodzakelijk is voor een financieel gezonde invulling van de pensioenregeling.

1.) Beleggingsbeleid

In geval van een financiële crisis kan het bestuur het beleggingsbeleid aanpassen. De oorzaken en gevolgen van een crisis op de beleggingen kunnen op voorhand zeer divers zijn. Daarom volstaat het bestuur in deze paragraaf met een omschrijving van de te volgen procedures.

Huidig beleggingsbeleid en portefeuillesamenstelling

Het fonds voert een beleggingsbeleid waarbij een gediversifieerde portefeuille wordt aangehouden. Belangrijke input voor het beleggingsbeleid zijn de resultaten van de ALM-studie. Bij de samenstelling van de portefeuille wordt naast de uitkomsten van de ALM-studie ook rekening gehouden met de door het bestuur vastgestelde Investment Beliefs. De vaststelling van het strategisch beleggingsbeleid is beschreven in paragraaf 6.4 van de Abtn, de samenstelling van de portefeuille in 6.5 en de afdekking van renterisico en valutarisico in 6.8.

De evenwichtssituatie is de situatie waarbij de feitelijke dekkingsgraad gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad. Als randvoorwaarde van het beleggingsbeleid en de portefeuillesamenstelling geldt dat in de evenwichtssituatie de één-jaars kans op onderdekking (een dekkingsgraad lager dan 100%) niet groter mag zijn dan 2,5%.

Organisatie

De organisatie van het vermogensbeheer is opgenomen in paragraaf 6.3 van de Abtn.

Vergadercyclus

Het bestuur vergadert ten minste vier maal per jaar over de beleggingen. Tijdens deze vergaderingen worden de kwartaalrapportages en de risico's besproken en toegelicht door de vermogensbeheerders. Daarnaast is voorzien in een escalatieprocedure voor een tussentijdse telefonische vergadering van het bestuur.

Met de fiduciair manager zijn triggers (kritieke grenzen) overeengekomen met betrekking tot het renterisico en aandelenrisico. Bij over- of onderschrijven van triggers zet de fiduciair manager de escalatieprocedure in gang.

Periodiciteit beschikbare gegevens

Op maandbasis en na afloop van het kwartaal rapporteren de vermogensbeheerders over de verschillende beleggingscategorieën. Deze rapportages bevatten de standen, veranderingen als gevolg van aan- en verkopen, directe opbrengsten, performance gerelateerd aan de afgesproken benchmark, alsmede een nadere analyse.

Crisismaatregelen beleggingsbeleid

De volgende procedures worden gevolgd als een bepaalde crisis zich voordoet:

Als de dekkingsgraad door marktontwikkelingen op maandbasis met meer dan 5% daalt of de dekkingsgraad daalt tot minder dan 10%-punt boven het vereist vermogen, dan neemt de relatiemanager direct contact op met het bestuur en de externe risicomanager beleggingen voor overleg. Tussen het bestuur, de fiduciair manager en de externe risicomanager wordt besproken of binnen het bestaande beleid zoals vastgelegd in het beleggingsplan voor het betrokken jaar voldoende instrumenten beschikbaar zijn voor het adequaat oplossen van de ontstane situatie. Indien dit niet het geval is, stelt het bestuur vast welke acties buiten het bestaande beleid aan de orde zijn.

Als de dekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad raakt, dan geeft dit aanleiding voor een bestuursvergadering binnen twee weken na ontstaan van deze situatie. Deze vergadering kan fysiek, telefonisch of schriftelijk plaatsvinden. In de aanloop naar deze extra vergadering zullen in

samenwerking tussen de externe adviseurs van het bestuur en de pensioenuitvoerder nadere voorstellen worden geformuleerd. De voorstellen kunnen onder meer betrekking hebben op:

- de allocatie naar beleggingscategorieën;
- verhoging van de renteafdekking;
- het aanbrengen van bescherming op de aandelenportefeuille;
- de keuze van debiteuren.

Als de dekkingsgraad de minimaal vereiste dekkingsgraad nadert en er sprake is van een herstelplan, dan kunnen er slechts wijzigingen in het beleggingsbeleid worden doorgevoerd indien deze het risicoprofiel van het fonds niet verhogen. Bij een eventuele wijziging van het beleid zal ook de herstelkracht van het fonds in oenschouw worden genomen.

Als de dekkingsgraad de kritieke dekkingsgraad nadert, roept de voorzitter het crisisteam bijeen. Het crisisteam adviseert het bestuur welke (beleggings)maatregelen genomen kunnen en/of moeten worden om te voorkomen dat de dekkingsgraad tot onder het niveau van de kritieke dekkingsgraad daalt.

2.) Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid is beschreven in hoofdstuk 7.3 van de Abtn.

In geval van een crisis kan het toeslaginstrument worden ingezet als maatregel. Het achterwege laten van toeslagverlening heeft in potentie een groot positief effect op de ontwikkeling van de financiële positie. Niet verhogen raakt de deelnemers en de gewezen deelnemers op termijn en de pensioengerechtigden rechtstreeks in hun koopkracht.

Juridisch kader:

- Uitvoeringsreglement artikel 16 en 17, helder pensioenreglement artikel 6
Beslissingsbevoegd: bestuur

Groepen die door deze maatregel worden geraakt

- Deelnemers
- Gewezen deelnemers
- Pensioengerechtigden
- Andere aanspraakgerechtigden

Effectiviteit maatregel op financiële positie

- Laag indien er sprake is van een relatief slechte financiële positie
- Hoog als de financiële positie gezond is

3.) Premiebeleid

Het premiebeleid is beschreven in hoofdstuk 5.4 van de Abtn.

Voor de financiering van de pensioenregeling is tussen de werkgever en het pensioenfonds in het uitvoeringsreglement overeengekomen dat een premie (als een percentage van de pensioengrondslagsom) wordt vastgesteld. Deze feitelijke premie wordt door cao-partijen vastgesteld en is ten minste gelijk aan de gedempte kostendekkende premie. Deze gedempte kostendekkende premie is gebaseerd op het verwacht rendement en de op dat moment geldende uitgangspunten ter bepaling van de technische voorziening. Er is tevens een maximum premie opgenomen (zijnde 16,6% van de salarissom). In 2020 wordt de premiesystematiek vanaf 2021 opnieuw vastgesteld (in verband met het einde van de 5-jaars periode van het vastzetten van de rentetermijnstructuur en de toeslagcurve in de premie op basis van verwacht rendement).

Juridisch kader:

- Beslissingsbevoegd: het bestuur bepaalt de actuariële grondslagen voor reservering en premies en dus de hoogte van de (gedempte) kostendeekkende premie en daarmee ook van de premie voor het premievrijstellingsrisico.

Groepen die door deze maatregel kunnen worden geraakt

- Werkgevers
- Actieve deelnemers

Effectiviteit maatregel op herstel

De effectiviteit van de premieverhoging (bij de rente van 31-12-2019) is opgenomen in onderstaande tabel:

Premieverhoging als % pensioengrondslagsom	Effect op dekkingsgraad
0,5%	0,1%
1,0%	0,1%

Als de premie wordt verhoogd met 1%-punt van de pensioengrondslagsom, dan is de dekkingsgraad na een jaar naar verwachting 0,1%-punt hoger.

De premie moet wettelijk gezien te allen tijde kostendeekkend zijn.

4.) Regelingenbeleid

De regeling kan worden versoerd tijdens een crisisperiode. Het fonds onderscheidt de volgende mogelijkheden:

- a) Verlaging opbouwpercentage
- b) Verlaging pensioengrondslag door verhoging franchise
- c) Verlaging pensioengrondslag door verlaging maximum pensioengevend salaris
- d) Partnerpensioen omzetten naar volledig op risicobasis
- e) Verhoging van de pensioenleeftijd

Deze paragraaf beschrijft de mogelijkheden om de regeling te versoeren.

Ad. a) Verlaging opbouwpercentage

Bij een verlaging van het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen wordt minder pensioen opgebouwd over de pensioengrondslag. Een verlaging van het opbouwpercentage met 0,1%-punt levert een geschatte premiebesparing van circa 1,3%-punt van de pensioengrondslag (op basis van de uitgangspunten conform de kwartaalstaten 2020).

Juridisch kader:

- Uitvoeringsreglement artikel 4, helder pensioenreglement artikel 32
- Beslissingsbevoegdheid: cao-partijen

Groepen die door deze maatregel worden geraakt

- Deelnemers (relatief vooral de hogere inkomens aangezien zij na pensionering een groter deel 2e pijler pensioen hebben naast hun AOW uitkering).

Effectiviteit maatregel op herstel

De verlaging van de opbouw met 0,1%-punt heeft bij een gelijkblijvende premie een verhogend effect van circa 0,2%-punt op de dekkingsgraad (op basis van de uitgangspunten 2020).

Ad. b) Verlaging pensioengrondslag door verhoging franchise

Het fonds kent een franchise van € 14.300 (per 1 januari 2020) in de regeling. Doelstelling van Cao-partijen is de franchise in 2021 te verlagen naar de fiscaal minimale franchise. Daardoor zal de pensioengrondslag toenemen en meer pensioen worden opgebouwd. Dit in het kader van de verbetering van de pensioenregeling en het beëindigen van de optrekregeling door Cao-partijen. Door de stapsgewijze franchise verlaging (tijdelijk) niet door te zetten, wordt er minder pensioen opgebouwd dan geprognoseerd voor de komende jaren.

Juridisch kader:

- Uitvoeringsreglement artikel 11, helder pensioenreglement artikel 4.2
- Beslissingsbevoegdheid: cao-partijen

Groepen die door deze maatregel worden geraakt

- Actieve deelnemers

Het niet langer verlagen, of verhogen, van de franchise beïnvloedt de solidariteit tussen hoge en lage inkomens. De lagere inkomens worden meer getroffen dan de hogere inkomens. Dit is te zien in de voorbeelden in de volgende tabel.

Effectiviteit maatregel op herstel

Als de franchise wordt verhoogd met € 1.000 naar € 15.300, bouwt een deelnemer met een salaris van € 20.000 maar liefst 18% minder pensioen op. Daarentegen zal een deelnemer met een salaris van € 57.000 slechts 2% minder opbouwen. Aan de andere kant heeft een verhoging van de franchise (in de situatie dat dezelfde franchise ook wordt gehanteerd bij de berekening van de opbouw als bij het vaststellen van de premie) tot gevolg dat er minder premiebatens door het fonds worden ontvangen. Invoering van een hogere franchise treft hierdoor de deelnemers met lagere inkomens harder dan de deelnemers met hogere inkomens.

inkomen	Franchise 13.300		Franchise 14.300		Franchise 15.300	
	Opbouw	Premie	opbouw	premie	opbouw	premie
20.000	17,50%	17,50%	106,88	2.051,00	-17,50%	-17,50%
25.000	9,30%	9,30%	200,63	3.850,13	-9,30%	-9,30%
30.000	6,40%	6,40%	294,38	5.649,25	-6,40%	-6,40%
35.000	4,80%	4,80%	388,13	7.448,37	-4,80%	-4,80%
40.000	3,90%	3,90%	481,88	9.247,50	-3,90%	-3,90%
45.000	3,30%	3,30%	575,63	11.046,62	-3,30%	-3,30%
50.000	2,80%	2,80%	669,38	12.845,74	-2,80%	-2,80%

Een verhoging van de franchise leidt enerzijds tot een lagere opbouw maar anderzijds tot een lagere ontvangen premie. Per saldo heeft een verhoging van de franchise geen materieel effect op de dekkingsgraad.

Ad. c) Verlaging pensioengrondslag door verlaging maximering pensioengevend salaris

Het fonds kent een maximale pensioengrondslag in de regeling. Verlaging van het maximum pensioengevend salaris resulteert in een verlaging van de pensioengrondslag en treft enkel de deelnemers met een pensioengevend salaris hoger dan het verlaagde maximum.

Juridisch kader:

- Uitvoeringsreglement artikel 11 en bijlage 2, helder pensioenreglement artikel 5.2
- Beslissingsbevoegd: cao-partijen

Groepen die door deze maatregel worden geraakt

- Actieve deelnemers met een pensioengrondslag groter dan het (aangepaste) maximum

Invoering van een maximum beïnvloedt de solidariteit tussen hoge en lage inkomens. Alleen deelnemers met een inkomen dat groter is dan het maximum worden getroffen. Dit is te zien in de voorbeelden in de volgende tabel.

inkomen	Max salaris 56.232		Max salaris 57.232		Max salaris 58.232	
	opbouw	Premie	opbouw	premie	opbouw	premie
57.000	-1,80%	-1,80%	800,63	15.364,52	0,00%	0,00%
58.000	-2,30%	-2,30%	804,98	15.448,00	1,80%	1,80%
59.000	-2,30%	-2,30%	804,98	15.448,00	2,30%	2,30%
60.000	-2,30%	-2,30%	804,98	15.448,00	2,30%	2,30%

Duidelijk is dat verlagen of verhogen van het maximum salaris alleen betrekking heeft op deelnemers met een salaris boven het bepaalde maximum salaris.

Effectiviteit maatregel op herstel

Een verlaging van het maximum salaris leidt enerzijds tot een lagere opbouw maar anderzijds tot een lagere ontvangen premie. Per saldo heeft een verlaging van het maximum salaris geen materieel effect op de dekkingsgraad.

Ad. d) Partnerpensioen op risicobasis

Het fonds kent een partnerpensioen dat wordt gefinancierd op kapitaalbasis. Dit betekent dat er gespaard wordt voor partnerpensioen en dat naast deelnemers ook gewezen deelnemers en gepensioneerden recht hebben op het opgebouwde partnerpensioen. Op pensioneringsdatum en bij ontslag bestaat het recht om het opgebouwde ouderdomspensioen om te ruilen in partnerpensioen (en omgekeerd).

Financiering van het partnerpensioen op risicobasis betekent een versoering van de regeling. Alleen deelnemers hebben dan nog recht op een verzekerd partnerpensioen. Als ze de sector verlaten of met ouderdomspensioen gaan, is er geen sprake van opgebouwde rechten, tenzij een deel van het opgebouwde ouderdomspensioen wordt omgezet in een aanspraak op partnerpensioen.

Een partnerpensioen op risicobasis leidt tot een lagere feitelijke premie. De premiebesparing bedraagt circa 3%-punt van de salarissom ofwel 5 a 6%-punt van de pensioengrondslagsom.

Juridisch kader:

- Uitvoeringsreglement artikel 6.1 , helder pensioenreglement artikel 15
- Beslissingsbevoegdheid: cao-partijen

Groepen die door deze maatregel worden geraakt

- Deelnemers bij verlaten van de bedrijfstak en bij pensionering
- Gewezen deelnemers indien geen uitruil van OP naar PP bij ontslag heeft plaatsgevonden
- Gepensioneerden indien geen uitruil van OP naar PP bij ingang pensioen heeft plaatsgevonden

Effectiviteit maatregel op herstel

Wijziging van partnerpensioen van spaar- naar risicobasis heeft bij een gelijkblijvende premie een verhogend effect op de dekkingsgraad van circa 1%-punt.

Ad. e) Verhoging van de ouderdomspensioenleeftijd

De ingangleeftijd van het ouderdomspensioen is reeds gesteld op 68 jaar en is gelijk aan het fiscaal maximum.

Juridisch kader:

- Uitvoeringsreglement artikel 11, helder pensioenreglement artikel 1.7
- Beslissingsbevoegd: cao-partijen

Groepen die door deze maatregel worden geraakt

- Deelnemers (jongeren worden hierbij meer getroffen)

Effectiviteit maatregel op herstel

5.) Pensioenrechten en pensioenaanspraken verlagen

Een pensioenfonds kan de pensioenuitkeringen en pensioenaanspraken uitsluitend korten als het niet mogelijk is om binnen de (resterende) hersteltermijn uit een situatie van dekkingstekort te komen en is een uiterste noodmaatregel. Voor het herstel van een reservetekort is deze optie niet toegestaan.

Het is mogelijk om verschillende kortingspercentages te hanteren voor verschillende groepen. Onderscheid kan gemaakt worden naar verschillende pensioensoorten en belanghebbenden. Het is belangrijk om een goede belangenafweging te maken. Hierin kunnen / moeten de overige al genomen maatregelen en hun effect op herstel worden meegenomen. Bedacht moet worden dat bij differentiatie van de kortingspercentages de groepen een verschillend deel van de technische voorziening voor hun rekening nemen. De verdeling van de technische voorziening naar groepen was ultimo boekjaar 2019 gelijk aan:

- Deelnemers en arbeidsongeschikten 42%
- Gewezen deelnemers 35%
- Pensioengerechtigden 23%

Over pensioensoorten was de verdeling ultimo boekjaar 2019 als volgt:

- Ouderdomspensioen 77%
- Partnerpensioen 23%

Juridisch kader:

- Uitvoeringsreglement artikel 20, helder pensioenreglement artikel 1.6
- Beslissingsbevoegdheid: bestuur

Groepen die door deze maatregel kunnen worden geraakt

- Deelnemers
- Gewezen deelnemers
- Pensioengerechtigden

Effectiviteit maatregel op herstel

Het effect van korten van de pensioenuitkeringen en pensioenaanspraken op de dekkingsgraad is bijna rechtevenredig met de hoogte van de korting.

Samenvatting

De volgende tabel geeft een overzicht van de mogelijke maatregelen. De laatste kolom geeft per maatregel aan waar de beslissingsbevoegdheid ligt.

Maatregel	Belanghebbenden	Effectiviteit op financiële positie	Beslissingsbevoegdheid
Beleggingsbeleid aanpassen	n.v.t.	n.v.t.	bestuur
Toeslagbeleid aanpassen	deelnemers gewezen deelnemers gepensioneerden	Laag bij een relatief slechte financiële situatie. Hoog bij een (relatief) goede financiële situatie	bestuur
Premie verhogen	deelnemers werkgevers	Beperkt in termen van herstel	bestuur voor reguliere premie; cao-partijen voor feitelijke premie.
Versoberen regeling			
- (eenmalig) verlagen opbouwpercentage	deelnemers	Hoog in termen van herstel op korte termijn; Beperkt in termen van herstel op lange termijn	cao-partijen
- niet verder verlagen of verhogen franchise	deelnemers	Nihil omdat niet alleen de aanspraken worden verlaagd, maar dit ook gepaard gaat met een lagere premie	cao-partijen
- verlagen maximum pensioengevend salaris	deelnemers	Nihil omdat niet alleen de aanspraken worden verlaagd, maar dit ook gepaard gaat met een lagere premie. Daarnaast heeft deze verlaging alleen effect voor deelnemers met een salaris hoger dan het nieuwe maximum.	cao-partijen
- nabestaandenpensioen op risicobasis	deelnemers	Hoog in termen van herstel op korte termijn	cao-partijen
Pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen korten	deelnemers gewezen deelnemers gepensioneerden	Hoog	bestuur

3 Stap 2: Selectie

Dit hoofdstuk geeft de, door het bestuur op basis van de thans geldende inzichten, gemaakte keuze weer uit de mogelijke maatregelen die in de vorige stap zijn geïnventariseerd.

Beleggingsbeleid

Het bestuur zal in een crisissituatie het beleggingsbeleid aanpassen. Dat is afhankelijk van de aanleiding, mogelijkheden en effectiviteit van de te nemen maatregelen.

Toeslagbeleid

In een crisissituatie kan het bestuur ertoe besluiten geen toeslag te verlenen aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. Daarmee daalt de koopkracht van het (verwacht) pensioen. Des te jonger de deelnemers en gewezen deelnemers zijn, des te meer tijd ze hebben om hier voor de pensioenopbouw op te anticiperen. Gepensioneerden verliezen direct koopkracht en hebben, doordat de gemiddelde leeftijd boven de 68 jaar ligt, veelal beperkte mogelijkheden om hierop te anticiperen.

Premiebeleid

Het bestuur stelt de kostendekkende premie vast volgens de richtlijnen in de Abtn. Het bestuur moet er te allen tijde voor zorgen dat de premie op basis van het vastgestelde premiebeleid kostendekkend is. In een crisissituatie treedt het bestuur in overleg met de cao-partijen om te bezien of het mogelijk is om de premie (verder) te verhogen. De werkgevers en deelnemers dragen dan bij aan herstel.

Regelingenbeleid

In een crisissituatie kan het bestuur cao-partijen adviseren om de regeling tijdelijk te versoberen om zo meer ruimte te creëren voor een relatief hogere premie. Daarbij zullen de effecten van de mogelijke maatregelen gekwantificeerd worden.

Een eerste mogelijkheid betreft een (tijdelijke) verlaging van het opbouwpercentage. Hierdoor dragen de deelnemers bij aan herstel.

Een tweede mogelijkheid betreft verlaging van de pensioengrondslag door verhoging van de franchise (of het niet doorvoeren van de geplande geleidelijke verlaging van de franchise) of door maximering van het pensioengevend salaris. Kanttekening bij deze maatregel is dat deze de onderlinge solidariteit tussen hoge en lage inkomens beïnvloedt. Daarnaast is het effect van deze maatregelen op het herstel van de dekkingsgraad te verwaarlozen.

Een derde mogelijkheid betreft de verdere verhoging van de pensioenleeftijd. Advies van het bestuur aan cao-partijen is om de pensioenleeftijd niet te verhogen als hier geen aanleiding toe is in de wet- en regelgeving. Een tijdelijke verhoging van de pensioenleeftijd is voor het bestuur geen optie. Onder meer de complexiteit van doorvoering in de administratie en communicatie van de gevolgen hiervan zijn naar de mening van het bestuur te groot.

Korten pensioenrechten en pensioenaanspraken

Het bestuur heeft besloten dat het korten van pensioenrechten en pensioenaanspraken alleen gebruikt kan worden als uiterste noodmaatregel. Voor de inzet van deze crisismaatregel zal het bestuur de hiervoor genoemde maatregelen zo veel als mogelijk al willen inzetten. In de hoogte van de korting zal het bestuur rekening houden met de belangen van de deelnemers, gewezen

deelnemers en gepensioneerden. Hierbij kan het bestuur rekening houden met de bijdrage in het herstel die de deelnemers al hebben geleverd in de hoogte van de premie of de versoering van de regeling en die de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden al hebben geleverd in de vorm van koopkrachtverlies door gemiste toeslagen. Het pensioenfonds hanteert bij het toepassen van een korting volgend uit het niet halen van het herstelplan een termijn van 10 jaar om de korting te realiseren. De korting resulterend uit de maatregel MVEV wordt direct gerealiseerd. Hiervoor geldt derhalve geen spreiding van de korting.

Binnen het FTK zijn twee verschillende vormen van kortingen mogelijk:

- Kortingen die noodzakelijk zijn om te borgen dat de beleidsdekkingsgraad aan het einde van de (wettelijke) hersteltermijn minimaal gelijk is aan het vereist vermogen behorende bij de strategische beleggingsmix;
- Kortingen die noodzakelijk zijn om te borgen dat het fonds niet langer dan 5 jaar (zes meetmomenten) achtereen zich in een situatie bevindt dat de beleidsdekkingsgraad én waarbij de actuele dekkingsgraad op het laatste evaluatiemoment lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad.

4 Stap 3: Prioritering

Het bestuur beschrijft in dit hoofdstuk de prioritering van de geselecteerde maatregelen. Uitgangspunt van het bestuur is een evenwichtige belangenbehartiging van alle belanghebbenden. Bij de prioritering heeft het bestuur de volgende uitgangspunten gehanteerd in het kader van deze evenwichtige belangenbehartiging:

- alle 4 groepen belanghebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgevers voor zover het bestuur daar in de afweging rekening mee kan houden) dragen bij aan het herstel;
- de lasten worden zo veel mogelijk gelijk verdeeld over de jongere en de oudere deelnemers van het fonds.

Het bestuur beseft daarbij dat de inschatting van de bijdragen van de vier groepen (deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgevers) niet eenvoudig en eenduidig is vast te stellen. Desondanks hanteert het bestuur wel het uitgangspunt dat zo veel mogelijk alle vier groepen belanghebbenden bijdragen aan het herstel.

De dekkingsgraad op maandbasis daalt of dreigt te dalen met meer dan 5%-punt

Het bestuur zal het beleggingsbeleid (tijdelijk) aanpassen als hier aanleiding toe is.

De dekkingsgraad daalt tot minder dan 10%-punt boven het vereist vermogen

Het bestuur zal het beleggingsbeleid (tijdelijk) aanpassen als hier aanleiding toe is.

De dekkingsgraad raakt onder het niveau van het vereist vermogen

Het bestuur zal het beleggingsbeleid (tijdelijk) aanpassen als hier aanleiding toe is.

Uit de beleidstaffel volgt dat deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden minder toeslagen ontvangen. Daarnaast zal het bestuur een herstelplan opstellen.

De dekkingsgraad nadert het minimaal vereist vermogen

Het bestuur zal het beleggingsbeleid (tijdelijk) aanpassen als hier aanleiding toe is.

Uit de beleidstaffel volgt dat deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden minder toeslagen ontvangen.

De dekkingsgraad raakt onder het niveau van het minimaal vereist vermogen

Het bestuur zal het beleggingsbeleid aanpassen als hier aanleiding toe is.

Uit de beleidsstaffel volgt dat deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden geen toeslagen meer ontvangen.

Herstel is niet meer mogelijk zonder maatregelen

Deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden ontvangen geen of minder toeslagen. Het bestuur zal cao-partijen indien noodzakelijk vragen om een tijdelijke verhoging van de premie. Indien de premieverhoging niet voldoende hoog kan worden vastgesteld om herstel te halen, zal het bestuur cao-partijen vragen om de regeling tijdelijk te versoberen. Bij beide zal een evenwichtige belangenafweging een belangrijke rol spelen. Het bestuur zal de effecten van een (tijdelijke) versobering van de regeling aangeven en cao-partijen verzoeken een besluit hierover te nemen. Als herstel dan nog niet gehaald kan worden, zal het bestuur besluiten tot korten van de aanspraken en uitkeringen. Het bestuur kan besluiten gedifferentieerd te korten. Dit besluit is afhankelijk van de overige bijdrage(n) aan herstel die de verschillende stakeholders al hebben gedaan.

5 Stap 4: Afronding en samenvatting

Inleiding

Het bestuur van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft een financieel crisisplan opgesteld. Pensioenfondsen zijn hiertoe verplicht op grond van artikel 145 lid 2 van de Pensioenwet. Een financieel crisisplan geeft een beschrijving van maatregelen die een fonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritieke waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt.

In dit financieel crisisplan is beschreven hoe het fonds omgaat met een door het bestuur vooraf beschreven crisissituatie. Overigens betekent dit niet dat het plan in een crisissituatie kant en klaar uitgevoerd moet en kan worden. Een crisissituatie doet zich soms acuut voor als zwarte zwaan. Het bestuur zal de concrete maatregelen altijd afstemmen op de aard van de crisis en de omstandigheden van dat moment. Dit financieel crisisplan is gebaseerd op het crisisplan zoals door het fonds ingediend in 2011 en op de good practices uit het DNB themaonderzoek financieel crisisplan en voldoet aan de eisen uit artikel 29b van het Besluit FTK.

Wanneer is er sprake van een crisis?

Om vast te stellen of vanuit financieel oogpunt sprake is van een crisissituatie, onderscheidt het bestuur de volgende kritieke situaties:

- a. de dekkingsgraad op maandbasis daalt of dreigt te dalen met meer dan 5%-punt;
- b. de dekkingsgraad daalt tot minder dan 10%-punt boven het vereist vermogen;
- c. de dekkingsgraad raakt onder het niveau van het vereist vermogen;
- d. de dekkingsgraad nadert het minimaal vereist vermogen;
- e. de dekkingsgraad raakt onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen;
- f. herstel is niet meer mogelijk zonder maatregelen.

Bij welke dekkingsgraad kan het fonds er zonder korten niet meer uitkomen?

De tabel op bladzijde 6 geeft de kritieke dekkingsgraden bij verschillende standen van de rente en het overrendement. Zonder toeslagverwachting ligt de kritieke ondergrens op 92,4% en met toeslagverwachting op 93,1%.

Welke maatregelen staan ter beschikking?

Zoals beschreven in de tabel onder 2.5 onder samenvatting (blz. 14) zijn er diverse crisismaatregelen mogelijk. In beginsel zullen de maatregelen tijdelijk worden ingezet.

Deze maatregelen variëren van het beleid aanpassen (o.a. beleggings- en of toeslagbeleid), de regeling versoberen, de premie verhogen of als uiterlijke maatregel pensioenaanspraken en uitkeringen korten.

Hoe realistisch is de inzet van die maatregelen?

Het aanpassen van het beleggingsbeleid is mogelijk. Het bestuur wil hierbij wel voorkomen dat een lange termijn beleid wordt bepaald door dagkoersen. Ook het verlagen van de toeslagen voor deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden is mogelijk. Dit is immers bestaand beleid en volledig de bevoegdheid van het bestuur. Verhoging van de premie is afhankelijk van de omstandigheden in de branche en het draagvlak voor premieverhoging bij cao-partijen. Dit geldt eveneens voor het versoberen van de regeling, waarbij het bestuur het verhogen van de franchise, de maximering van de pensioengrondslag en het verhogen van de pensioenleeftijd op tijdelijke basis niet realistisch acht gezien veranderingen in de solidariteit of de complexe gevolgen voor administratie en communicatie. Het bestuur heeft tot slot de bevoegdheid om de uitkeringen en aanspraken te korten, waarmee dit een realistische noodmaatregel is.

Wat is het financiële effect van de maatregelen?

Een indicatie van de effecten staan in de tabel hiervoor. Voor een cijfermatige indicatie verwijzen wij u naar hoofdstuk 2.

Het bestuur heeft besloten tot deze maatregelen per scenario:

- a. Als de dekkingsgraad op maandbasis met meer dan 5%-punt daalt of dreigt te dalen, dan zal het bestuur het beleggingsbeleid aanpassen als hier aanleiding toe is.
- b. Als de dekkingsgraad daalt tot minder dan 10%-punt boven het vereist vermogen, dan zal het bestuur het beleggingsbeleid aanpassen als hier aanleiding toe is. Uit de toeslagenstaffel kan tevens volgen dat deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden geen toeslagen meer ontvangen.
- c. Als de dekkingsgraad onder het niveau van het vereist vermogen raakt, zal het bestuur het beleggingsbeleid aanpassen als hier aanleiding toe is. Uit de beleidsstaffel volgt dan tevens dat deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden minder toeslagen ontvangen. Daarnaast zal het bestuur een herstelplan opstellen.
- d. Als de dekkingsgraad het minimaal vereist vermogen nadert, zal het bestuur het beleggingsbeleid verder aanpassen als hier aanleiding toe is. Uit de beleidsstaffel volgt dat deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden minder toeslagen ontvangen.
- e. Als de dekkingsgraad onder het niveau van het minimaal vereist vermogen raakt, zal het bestuur:
  - Deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden geen toeslagen verlenen
  - Het beleggingsbeleid aanpassen als daar aanleiding toe is
- f. Als herstel niet meer mogelijk is zonder aanvullende maatregelen of korten, zal het bestuur:
  - Deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden geen toeslagen verlenen.

- Cao-partijen indien noodzakelijk vragen om een tijdelijke verhoging van de premie. Hierbij zal een evenwichtige belangenafweging een belangrijke rol spelen.
- Cao-partijen vragen om de regeling tijdelijk te versoberen, als de herstelopslag niet voldoende hoog kan worden vastgesteld om herstel te halen. Het bestuur zal de effecten van een (tijdelijke) versobering van de regeling aangeven en cao-partijen verzoeken een besluit hierover te nemen. Ook hierbij zal een evenwichtige belangenafweging een belangrijke rol spelen.
- Besluiten tot korten van de aanspraken en uitkeringen, als herstel dan nog niet gehaald kan worden. Het bestuur kan besluiten gedifferentieerd te korten. Dit besluit is afhankelijk van de bijdrage die de verschillende stakeholders al hebben gedaan.

Op welke wijze wordt rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging?

Deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden krijgen als eerste te maken met het effect van een crisis. Zij krijgen minder of geen toeslagen. Dit beïnvloedt hun koopkracht in de loop van de tijd negatief.

Aanvullend wordt een bijdrage aan cao-partijen (werkgevers en eventueel werknemers) gevraagd door de premie te verhogen. Dit beïnvloedt de koopkracht voor deelnemers negatief en zorgt voor een stijging van de loonkosten voor de werkgevers.

Daarna zullen de deelnemers bijdragen in herstel in de vorm van versobering van de regeling in de vorm van een lagere pensioenopbouw of een lagere onvoorwaardelijke toeslag. Dit beïnvloedt hun pensioenrechten in de toekomst.

Als het nodig is om te korten, dan zal het bestuur alle bovenstaande inspanningen meenemen om tot een zo eerlijk mogelijke verdeling van korting van pensioenaanspraken en pensioenrechten te komen tussen de verschillende belanghebbenden.

Hoe en wanneer wordt met de belanghebbende gecommuniceerd in een crisissituatie?

Het is zaak om de crisis zo snel mogelijk onder controle te krijgen en de rust te bewaren. Daarbij is het van belang om proactief te communiceren over het probleem en over de maatregelen die het fonds gaat nemen om dit op te lossen.

Een ander aspect is het tegengaan van negatieve beeldvorming door te reageren op onjuiste beeldvorming in de media en online. Het is belangrijk dat deze beeldvorming voortdurend wordt gemonitord zodat het bestuur daar snel op kan reageren en voortdurend de juiste feiten worden weergegeven. Het bestuur bepaalt welke communicatiemiddelen er intern en extern ingezet worden, het bestuur draagt ook de eindverantwoordelijkheid voor de inhoud.

Crisisteam

Wanneer de situatie als crisissituatie is bestempeld, is de voorzitter van het bestuur verantwoordelijk voor het direct bijeenroepen van het crisisteam. Het crisisteam bestaat uit:

- de voorzitter en secretaris;
- een lid van de IRM commissie;
- de bestuursadviseur van Centric Pension and Solutions B.V.;
- de adviseurs van het fonds;
- proceseigenaar van het betreffende proces;
- afhankelijk van de situatie en de dientengevolge benodigde kennis en ervaring;
- staf verantwoordelijke(n) van de uitbestedingspartijen;

Het bestuur stelt een aparte lijst op met namen van deze personen en hun telefoonnummers.

Indien deze personen niet aanwezig (kunnen) zijn, wordt zo snel mogelijk hun vervanger ingeschakeld. De bestuursadviseur draagt zorg voor het organiseren en verslaglegging. De bestuursadviseur zorgt er verder voor dat het voltallige bestuur (en het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht) op de hoogte blijven van het verloop van de crisis en de gekozen aanpak. Hiertoe kunnen de gebruikelijke communicatiemiddelen worden ingezet die gelden tussen het bestuur en de andere betrokken partijen zoals: e-mail, telefoon en dergelijke. De bestuursadviseur informeert in elk geval de directie van de uitvoeringsorganisatie.

Het crisisteam adviseert het bestuur over de mogelijk op korte termijn te nemen (nood)maatregelen. Het bestuur dient, nadat zij de door het crisisteam is geadviseerd, op zo kort mogelijke termijn te besluiten of zij het advies van het crisisteam opvolgt.

Extern:

- Persconferentie/persbericht
- Interviews (TV, radio, overige pers)
- Berichtgeving op de website
- E-mail berichten versturen
- Mailing (hard copy) versturen
- Het Klant Contact Center en werkgeversorganisaties en vakbonden informeren (door middel van een script/draaiboek en een lijst van veelgestelde vragen en antwoorden)
- Speciaal telefoonnummer openen of (gedeelte van de) website inrichten over dit onderwerp
- Bijeenkomst voor belanghebbenden

Intern:

- Berichtgeving via e-mail en/of intranet(ten)
- Berichtgeving via folder/flyer
- Bijeenkomst voor medewerkers

Afhankelijk van de omvang van de crisis maakt het bestuur op advies van het crisisteam een keuze welke doelgroepen er geïnformeerd moeten worden. Hierbij worden de volgende doelgroepen onderkend.

Doelgroepen extern:

- Deelnemers
- Pensioengerechtigden
- Werkgevers
- Gewezen deelnemers
- Andere aanspraakgerechtigden
- Vakbonden/vakorganisaties
- Werkgeversorganisatie
- Toezichthouders (AFM/DNB)
- Pensioenfederatie
- Externe (vermogens)adviseur(s)
- Ingeval van vermoeden van strafrechtelijke feiten: politie
- Pers

Doelgroepen intern:

- Verantwoordingsorgaan
- Raad van toezicht
- Directie Centric Pension and Insurance Solutions B.V.
- Medewerkers Centric Pension and Insurance Solutions B.V.

Hoe werkt het besluitvormingsproces?

In het geval van een (dreigende) tekortsituatie treedt het fonds in overleg met cao-partijen. Wanneer dit overleg niet resulteert in passende maatregelen, zal het bestuur overgaan tot korten van pensioenaanspraken. Rond het voorgenomen besluit om tot korting over te gaan, zal tevens de Raad van Toezicht geraadpleegd worden. Tevens zal het verantwoordingsorgaan over het voorgenomen besluit worden geïnformeerd.

Hoe wordt de jaarlijkse toetsing van het crisisplan vormgegeven?

Jaarlijks evalueert het bestuur het crisisplan en past het waar nodig aan.